

Un repte del segle XXI

Un dels majors reptes que esperen al segle XXI serà assegurar el gaudi de la seguretat i la llibertat a les persones de qualsevol part del món: la seguretat contra els conflictes armats, la violència, les violacions dels drets humans i la pobresa; i la llibertat per a materialitzar-ne el potencial personal i participar en el govern del seu país i expressar la seua identitat col·lectiva.

Tal com ha demostrat una successió d'emergències recents amb refugiats, les persones que no gaudeixen de seguretat i llibertat poden trobar-se sense més alternativa que fugir de la seua terra natal i buscar refugi en un altre estat. Aquestes emigracions forçades poden generar al seu torn noves formes de tensió i inseguretat, particularment en països que són incapaçs de satisfer les necessitats dels seus propis ciutadans, i molt menys les dels milers de nouvinguts desplaçats i angoixats.

Els refugiats s'enfronten a un rebuig i una exclusió cada vegada majors. Amb molta freqüència s'exerceix la pressió per contenir les poblacions desplaçades dins de les fronteres del seu propi estat o per fer-les tornar a la seua terra natal, sense consideració als perills que hagin d'afrontar-hi.

Durant molts anys, l'ACNUR i els

seus socis operatius hagueren d'esperar fins que els refugiats travessaren una frontera internacional abans de prestar-los protecció i ajuda. La subsegüent recerca de solucions per a la seva delicada situació es va centrar primordialment en la qüestió de la ubicació física dels refugiats: si havien de repatriar-se a la seva terra natal, integrar-se en la societat on havien trobat asil, o anar-se'n a un tercer país i establir-s'hi.

Les limitacions d'aquestes solucions tradicionals afegides a la creixent dimensió del problema dels refugiats i a la canviant natura de l'ordre polític i econòmic a escala internacional han instat l'ACNUR a desenvolupar un nou enfocament de la qüestió del desplaçament humà. Aquest enfocament és proactiu i preventiu, que no reactiu. Per comptes de centrar-se exclusivament en els països d'asil, s'ocupa igualment de les condicions en estats que realment generen refugiats o que podrien generar-ne. I a més de brindar protecció i ajuda als refugiats, busca la forma de reforçar la seguretat i la llibertat d'altres grups diferents: persones internament desplaçades, refugiats que han retornat al seu propi país; comunitats afectades per la guerra i a-

quelles que estan en perill de ser desarrrelades.

En els nostres esforços per sortir al pas de la delicada situació de les poblacions desplaçades i amenaçades, el dret a buscar asil en un altre estat ha de ser escrupolosament respectat. No obstant això s'han de realitzar simultàniament més esforços per a assegurar que les persones puguin viure amb seguretat i sense penúries en el seu país d'origen. Ningú no ha d'arribar a la condició de refugiat per poder sobreviure.

No seran aquestes unes tasques fàcils en moments en què un gran nombre de persones s'enfronta als horrors de la neteja ètnica, l'amenaça de la violència comunal i una creixent diferència entre les seves expectatives econòmiques i el seu nivell de vida. Ni tampoc no són tasques que puguin emprendre en solitari les organitzacions humanitàries. Aquesta és la raó que el treball de l'ACNUR es vagi vinculant progressivament amb més d'una àmplia gamma d'esforços de les Nacions Unides que van de les negociacions polítiques, les operacions de manteniment de la pau i el desenvolupament econòmic i social, a la defensa dels drets humans i a la protecció del medi ambient.

La recerca de solucions per al problema dels refugiats exigeix un compromís sostingut per part dels estats i les organitzacions regionals, tant en les zones més riques del món com en les més pobres. Exigeix la participació activa dels organismes internacionals i no governamentals. I per damunt de tot, la recerca de solucions exigeix una voluntat d'escoltar i ajudar en els seus treballs les persones que més directament es veuen afectades pel problema de la migració forçada: els mateixos refugiats, retornats, i persones desplaçades, com també aquelles comunitats que resulten afectades per la seva presència. La qüestió dels refugiats és, al capdavall, una qüestió d'humanitat i de la humanitat, i els plans que ACNUR i els seus socis desitgen dur a terme solament podran reeixir si es recolzen en el compromís i les capacitats locals.

Sadako Ogata

Alta Comissionada de les Nacions Unides per als Refugiats

Els escampats per la guerra de Bòsnia també han estat molt nombrosos. El treball de l'ACNUR està molt vinculat als esforços de mediació de l'ONU.